

Hervorming van de steun aan ondernemingen

27,5 miljoen euro om Brusselse kmo's een duwtje in de rug te geven

Persdossier

1. Een hervorming met 2025 als deadline

Na de rationalisering van de gewestelijke economische structuren, die kenschetsend was voor de eerste jaren van het Brusselse economiebeleid en die, in januari jongstleden, leidde tot de oprichting van een enkel organisme verantwoordelijk voor de ondersteuning van ondernemingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hub.brussels, vormt deze nieuwe hervorming een modernisering van de steun aan ondernemingen.

Het was tien jaar geleden dat de steun aan ondernemingen, ook wel de 'economische-expansiesteun' genaamd, werd bijgewerkt. Intussen ontstonden er nieuwe economische sectoren, gaven ondernemingen nieuwe behoeften te kennen en werden bepaalde steunmaatregelen niet langer gebruikt of hadden ze eerder een buitenkansseffect.

Uit een studie van UCM blijkt overigens dat 67,6% van de Franstalige ondernemers in België geen overheidssteun aanvraag, met name wegens het gebrek aan afstemming ervan op de behoeften in verband met hun activiteit.

De Brusselse kmo's, die 98% van het Brusselse economische weefsel uitmaken, wachten dus al erg lang op deze nieuwe hervorming.

Ze stond trouwens ook al ingeschreven in de Strategie 2025 voor Brussel en de Small Business Act, het eerste 'kmo-plan'. Bij de hervorming wordt rekening gehouden met de verworvenheden van de gewestelijke beleidslijnen waartoe sedert 2014 besloten werd: de Small Business Act, het Gewestelijk Programma voor Circulaire Economie, de hervorming van de tewerkstellingssteun, het opleidingsbeleid ...

De doelstelling ervan was om te stoppen met naast elkaar werken, het economie-, tewerkstellings- en opleidingsbeleid te ontzuilen, bruggen te bouwen en zoveel mogelijk transversaliteit te waarborgen. Dit allesomvattende integratiewerk moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest uitrusten voor de economische ontwikkeling die ze moet doormaken tegen 2025.

27,5 miljoen euro om Brusselse kmo's een duwtje in de rug te geven

De steun aan ondernemingen is goed voor 27,5 miljoen euro per jaar. Meer dan 3.000 steunmaatregelen per jaar worden gebruikt voor meer dan 1.800 ondernemingen. De overgrote meerderheid daarvan zijn kmo's (ondernemingen met minder dan 250 werknemers). De Brusselse steun gaat van erg bescheiden bedragen van duizenden euro (bv. consultancysteun) tot bedragen van honderdduizenden euro (bv. investeringen voor de uitbreiding van een gebouw of een productielijn).

Een transparante hervorming, die vorm kreeg in een kader van breed overleg

Alle betrokken overheidsinstellingen werkten mee aan de evaluatie van het bestaande systeem en aan de denkoefening om de fundamentele voor de hervorming te leggen. In plaats van de sociale partners pas te betrekken voor de uiteindelijke tekst, werden ze al uitgenodigd voor de eerste workshops in 2016 en 2017.

Dankzij dat overleg brachten de werkgevers, vakorganisaties en vertegenwoordigers van de middenstand gezamenlijk een gunstig advies uit over de beleidskeuzes van de minister.

2. Een hervorming gebaseerd op vier principes en een twintigtal nieuwigheden

De hervorming steunt op vier basisprincipes:

VEREENVOUDIGING - HERORIËTERING - ONTZUILING - DOORGROEIEN

a. Ondernemingen het leven makkelijker maken

We blijven het herhalen: een overheidsdienst moet ten dienste van het publiek staan. Daarom moeten we de te ondernemen stappen voor ondernemers vereenvoudigen, de bestaande maatregelen begrijpelijker maken en ze toegankelijker maken, zodat men ze effectief gaat gebruiken.

NIEUWIGHEDEN:

- De oprichting van een digitaal platform, waarop de ondernemers al hun administratieve formaliteiten zullen kunnen afhandelen.
- Kmo's hebben exclusieve toegang tot de meeste steunmaatregelen.
- Snellere betalingen. De investeringssteunmaatregelen voor starters zullen in een keer worden uitbetaald, daar waar de subsidie voorheen soms gespreid werd over drie jaar.

b. De steunmaatregelen moderniseren, heroriënteren en uitbreiden op grond van de behoeften van de kmo's/micro-ondernemingen.

Micro-ondernemingen en kmo's maken 98% van het Brusselse economische weefsel uit. Hun behoeften staan voor ons dus centraal bij de hervorming.

NIEUWIGHEDEN:

- Micro-ondernemingen (ondernemingen met minder dan tien werknemers) en kleine ondernemingen (ondernemingen met tien tot vijftig werknemers) hebben toegang tot een grotere tussenkomst, aangezien die werd uitgebreid. Een voorbeeld: nu is er tot 20% tegemoetkoming voor investeringssteun (ten opzichte van 15% voorheen).
- De minimumdrempel voor het indienen van een investeringssteundossier daalt met 30% (van € 15.000 naar 10.000) voor startende micro-ondernemingen. . Dat zal het voor een groot aantal kleine zelfstandigen en handelaars eenvoudigweg mogelijk maken om hulp te krijgen bij hun bescheiden investeringsbehoeften.
- Er worden verschillende nieuwe steunmaatregelen voor kmo's **gecreëerd**:
 - Preactiviteitsbeurzen om alle uitgaven in verband met de oprichting te dekken. Het huidige instrument dekte uitsluitend consultancykosten. Met de nieuwe steunmaatregel zal het mogelijk zijn de kosten van marktstudies en juridische bijstand, maar ook prototypingdiensten, opleidingen of kinderopvang te dekken om jonge ouders ertoe aan te zetten te ondernemen. (Tussenkomst ten belope van 60% met een bovengrens van € 15.000)

- Bescheiden e-commercesteu, die er echter wel is op voorzien om door een maximaal aantal handelaars en kleine ondernemingen te worden gebruikt. Het is zaak Brusselse kmo's te helpen om de stap naar e-commerce te zetten met meer overtuiging. (Tussenkost ten belope van 40 tot 60% voor starters, met een bovengrens van € 5.000)
 - Coworkingsteun om het isolement van ondernemers aan het prille begin van hun traject tegen te gaan. Die steun zal de vorm aannemen van een cheque van maximaal € 300.
 - **Grote ondernemingen** zullen dan weer toegang hebben tot twee nieuwe steunmaatregelen: steun voor industriële reconversie (€ 350.000 tot 500.000 voor ondernemingen gelegen in een ontwikkelingsgebied, om de kosten voor de behoeften op het vlak van reconversie van werknemers te dekken) en steun voor de erkenning van competenties voor werknemers van de onderneming (tot € 16.000, naargelang het aantal erbij betrokken werknemers).
- **Andere steunmaatregelen verdwijnen** op hun beurt.
- De slecht uitgedachte steun voor ondernemingen die hinder ondervonden van openbare werken werd bijna nooit gebruikt. Die steun wordt hervat in het kader van een ordonnantie betreffende mobiliteit en bouwplaatsen.
 - De steunmaatregelen met betrekking tot energie waren te complex voor kmo's en leken te veel op andere milieugebonden steunmaatregelen. Hiervoor zal men evolueren naar een mechanisme dat beheerd wordt door Leefmilieu Brussel, in samenwerking met de werkgeversfederaties.
- Tot slot werden sommige **steunmaatregelen uitgebreid of geheroriënteerd**.
- De aanwervingssteun voor 'specifieke economische projecten' zal evolueren naar een economisch instrument dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest proactiever zal gaan gebruiken. Daar waar er voorheen zeven types in aanmerking komende projecten waren, maar er uiteindelijk maar weinig steunmaatregelen gebruikt werden (20 tot 40 per jaar), zullen er voortaan maar twee types in aanmerking komende projecten meer zijn: economische groei en circulaire economie. Hub.brussels zal zorgen voor selectiecriteria en een kwaliteitsanalyse van de verstrekte informatie. (tot € 20.000 tijdens het eerste jaar voor de kmo).
 - De vaak gebruikte consultancysteun zal worden afgebakend aan de hand van duidelijk afgelijnde consultancyopdrachten, die verband houden met de ontwikkelingslogica voor kmo's, om buitenkansseffecten te vermijden.
 - Bij de investeringssteun zal de nadruk voortaan meer gelegd worden op de aankoop van machines en uitrusting, renovatie en de aankoop van vastgoed.
- c. **Ontzuilen en wisselwerking creëren tussen het economie-, tewerkstellings- en opleidingsbeleid.**

Dat is de rode draad doorheen deze hervorming: alle hefboomen op het vlak van economie, tewerkstelling en opleiding in werking stellen om de samenhang tussen die beleidsdomeinen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te vergroten. Er zullen dus verbanden worden gelegd met het tewerkstellings- en opleidingsbeleid.

NIEUWIGHEDEN:

- **De steunbedragen zullen worden verhoogd telkens als de onderneming voldoet aan bepaalde criteria** op het vlak van tewerkstelling, opleiding en diversiteit, zoals de aanwerving van bij Actiris ingeschreven werkzoekenden met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur, de tewerkstelling van stagiairs die een alternerende opleiding volgen of het bestaan van een diversiteitsplan. Deze verhogingen zijn dus premietoelagen die worden toegekend aan de ondernemingen.
- Deze 'stimulans-gedeelte' wordt aangevuld door een eerder **bindend gedeelte**, dat twee voorwaarden omvat. Ten eerste zullen kmo's met meer dan 100 werknemers die subsidies aanvragen zich ertoe moeten verbinden een diversiteitsplan uit te werken. Ten tweede zullen kmo's die een subsidie van meer dan € 20.000 euro willen, moeten samenwerken met Actiris voor aanwervingen. Die modaliteiten passen in een logica van een middelenverbintenis, met volledige vrijheid voor de onderneming bij de aanwerving van de beste medewerkers.

d. **Nieuwe economische modellen ondersteunen**

Bij de hervorming houdt men rekening met en stimuleert men de uitbouw van nieuwe economische sectoren, zoals kringlooeconomie of sociaal ondernemerschap. Voor deze twee sectoren, die tot nog toe enkel ondersteund werden via projectoproepen, zullen voorkeursvoorwaarden gelden.

NIEUWIGHEDEN:

- Verhoogde steun voor sociale ondernemingen en ondernemingen uit de kringlooeconomie (+ 10% investeringssteun, consultancysteun en opleidingssteun).
- Aanwervingssteun voor projecten voor de overgang naar de kringlooeconomie (tot € 20.000 gedurende het eerste jaar)
- Aankoop van in aanmerking komend tweedehandsmateriaal bij de investeringssteun, indien er een garantie voor geldt en het verkregen wordt bij een professional.
- Preactiviteitsbeurzen voor groepen ondernemers die een coöperatief sociaal ondernemingsproject creëren (tot € 15.000 en 60% van de uitgaven).

3. Concrete voorbeelden van toepassingen voor ondernemers

Voorbeelden van steunmaatregelen, gaande van websites tot investeringen van miljoenen euro

a. Een in Anderlecht gevestigde handelaar waagt zich aan e-commerce

De heer Durant runt al drie jaar lang een winkel voor reserveonderdelen langs het Kanaal van Anderlecht. Hij heeft een werknemer die hem helpt in het entrepot. Om zijn activiteit in het buitenland en zijn omzet te doen groeien, wil hij zijn website verbeteren en ombouwen tot een e-commercesite.

Daarvoor rekent een extern bedrijf hem € 10.000 aan. Met de nieuwe e-commercesteen kan hij aanspraak maken op steun ten belope van € 5.000.

b. Een Brusselse kmo in Koekelberg werft mensen aan om haar omzet te verdubbelen

Mevrouw Zohair leidt een logistiekbedrijf in Evere. De raad van bestuur ervan wil de omzet verdubbelen in drie jaar. Ze wil een nieuwe medewerker aanwerven om haar onderneming te doen evolueren.

Om haar te helpen bij de aanwerving van iemand met het specifieke profiel voor de job, kan ze aanspraak maken op aanwervingssteun voor een groeiproject van € 20.000 gedurende het eerste jaar en van € 15.000 gedurende het jaar erna.

c. Twee ondernemers richten een start-up op

Mickaël en Jenna hebben hun studies zes maanden afgerond. Sindsdien spelen ze met het idee een gamingbedrijf op te richten. Om een 'minimum viable product' (prototype) te creëren, moeten ze echter eerst een marktstudie uitvoeren en zich vergewissen van de levensvatbaarheid van hun project. Dankzij de na een concurrentiële selectie verkregen toekomstige preactiviteitsbeurs kunnen ze een tegemoetkoming van € 15.000 (60% van de uitgaven voor hun prototype en marktstudie) krijgen.

d. Een restaurant stelt zich in regel met de hygiënische normen

Lucas runt een korteketenrestaurant in Sint-Gillis. Zijn locatie in een wijk met veel beganken is erg goed gekozen, maar hij moet werken laten uitvoeren om in regel te zijn met de normen inzake hygiëne en veiligheid.

Hij kan steun ten belope van € 35.000 krijgen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om een deel van de werken te financieren.

e. Een brouwerij investeert om haar productiecapaciteit te verdubbelen

Brouwerij Zollebier doet het goed en beslist om enkele miljoenen te investeren om haar productie te verdubbelen. Ze investeert in de renovatie van een gebouw, de aankoop van kuipen en diverse uitrusting. Aangezien de brouwerij meestapte in het verhaal van

alternerende opleiding en onlangs werkzoekenden heeft aangeworven met een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur, kan ze subsidieverhogingen cumuleren.

De subsidie dekt tot 20% van haar investeringsprogramma, € 350.000 per jaar.

Opmerking: een eerste reeks van deze nieuwe steunmaatregelen zal operationeel zijn voor kmo's voor het einde van het jaar, de rest in januari.

4. Conclusie

Eerder dan het aantal beschikbare steunmaatregelen extreem terug te dringen, zoals het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deed voor de tewerkstellingssteun, wou de Brusselse Hoofdstedelijke Regering wat zij het 'budgettair Zwitsers zakmes' noemt, behouden. Het laat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest immers toe ondernemingen bij te staan in hun ontwikkeling.

"Er zat wat sleet op dat Zwitsers zakmes: sommige messen waren nog scherp, anderen waren eerder bot of verroest", klinkt het bij Didier Gosuin. "We hebben het dus teruggestuurd naar de fabriek. Het werd uit elkaar gehaald en geïnspecteerd door ondernemers, experts, consultants enz. Uiteindelijk bleef het Zwitsers zakmes, maar hebben we de toppers ervan gemoderniseerd en enkele mesjes weggehaald en vervangen door andere. Zo konden we dit instrument aanpassen aan de digitale economie, de kringlooeconomie, aan nieuwe vormen van ondernemen."

Op termijn zal deze hervorming Brusselse kmo's toelaten ontwikkelingskansen te grijpen. Te investeren. Te groeien. Ideeën uit te testen. Een beroep te doen op extern advies. Aan te werven. Door te groeien. Hun personeel of leidinggevenden op te leiden.

Met de ontwerpordonnantie die de Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft voorgelegd aan het parlement wil men zich ervan vergewissen dat de overheidsuitgaven maximale terugverdieneffecten kennen, door het geld van de belastingbetaler te investeren daar waar er veel return is. Daarbij is er een grote rode draad: Brusselse kmo's ondersteunen om de ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een duwtje in de rug te geven.
